

Opr. št. V Pg 16/2003
OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI
LJUBLJANA

Tožeča stranka: [REDACTED] in ostali, ki jih zastopajo:

Tožena stranka:

1. REPUBLIKA SLOVENIJA,
ki jo zastopa Državno pravobranilstvo v Ljubljani
2. AGENCIJA ZA TRG VREDNOSTNIH PAPIRJEV,
ki jo zastopa odvetnik Stojan Zdolšek iz Ljubljane

PRIPRAVLJALNA VLOGA

tožeče stranke

3 x

Tožeče stranke o stvari še navajajo:

XXIV.

1. *Poročilo Državnega sveta* (str. 46) dokazuje, da je Slovenski borzni indeks (SBI) začel padati 14. 3. 1996, prvi trgovalni dan po prvem delu popoldanske seje Strokovnega sveta drugotožene stranke, ki je bil 13. 3. 1996. Promet na borzi je porasel od 200 na 800 milijonov SIT. Še mnogo bolj je promet narasel 20. 3. 1996, na dan drugega dela iste seje, ko je dosegel skoraj 2 milijardi SIT (Promet z vrednostnimi papirji, *Delo*, 23. 3. 1996). Borzni indeks je od 13. 3. do 21. 3. padel od 1.589 na 1.483 točk ali za 6,7 %. Ko so družbe za upravljanje 25. 3. 1996 od drugotožene stranke dobile »*Sklepe sveta ATVP v zvezi s poslovanjem vzajemnih skladov*«, je promet narasel celo na 2,6 milijarde SIT (Promet z vrednostnimi papirji, *Delo*, 30. 3. 1996). Do objave *Sklepa* drugotožene stranke (o določitvi največjega obsega sredstev vzajemnih skladov, ki jih lahko upravlja posamezna družba za upravljanje) v medijih (28. 3. 1996) je padel na 1.333 točke ali za 16,1 %. Trditve drugotožene stranke torej ne držijo in je tožba tožnikov upravičena.

Promet je po objavi *Sklepa*, v nasprotju s trditvijo drugotožene stranke, zelo narasel zaradi pričakovane razprodaje delnic vzajemnih skladov PD. Po protizakoniti (prisilni, delni, 'de facto') likvidaciji vzajemnih skladov PD s preoblikovanjem iz normalno delujočih skladov v zgolj izplačilno-razprodajne spačke se je ponudba delnic na borzi enormno povečala, povzročila velik padec tečajev delnic in posledično realizirane kapitalske izgube vlagateljev (*Poročilo Državnega sveta*, str. 30-32 in 54-55).

V *Poročilu Državnega sveta* (str. 39-43) je tudi podrobno dokazano, da v nasprotju z navedbami v sestavku drugotožene stranke (Previdno pri naložbah v sklade, *Delo*, 15. 3. 1996) ni šlo za velik porast »prilivov« (tj. neto vplačil) v vzajemne sklade, da je bilo glede na izjemno podcenjenost delnic realno pričakovati sorazmerno visoke zaslužke, da so bili donosi skladov zaradi izjemne podcenjenosti delnic praktično neodvisni od dobičkov podjetij, da družba za upravljanje (DZU) Proficia Dadas (PD) ni ničesar »obljubljala«, temveč je šlo za »pričakovane donose« (Poslovanje slovenskih vzajemnih skladov v letu 1995, *Kapital*, 8. 1. 1996). Torej so bile trditve drugotožene stranke neresnične in nestrokovne.

Drugotožena stranka trdi, da je 20. 3. 1996 sprejela *Sklep* zaradi »nezakonitega in škodljivega poslovanja Proficie Dadas«. 10. 4. 1996 je v dopisu Ustavnemu sodišču trdila, da je bil temeljni razlog za sprejem *Sklepa* neravnotežje na trgu – pomanjkanje delnic, povečano povpraševanje zaradi bistveno povečanega »priliva« (zniževanja obrestnih mer in padanja menjalniškega tečaja DEM, donosnost naložb v vzajemne sklade), kar naj bi vodilo v umetno napihovanje cen (točka 12 odločbe Ustavnega sodišča)! Zakaj drugotožena stranka sedaj trdi drugače, kot je zatrjevala ustavnemu sodišču? Očitno je takrat lagala, da bi dosegla svoj cilj: onemogočiti, oziroma odpraviti zasebno delničarsko investicijsko družbo Dadas Poslovni sistem d.d. preko najboljčutljivejše točke, vzajemnih skladov v upravljanju Proficie Dadas d.o.o. Drugotožena stranka sedaj trdi, da je šlo za posamično zadevo (zaradi »nezakonitega

poslovanja Proficie«), Ustavnemu sodišču pa je zatrjevala, da je šlo za splošne motnje na trgu, ki zadevajo vse investicijske družbe in investitorje. Drugotožena stranka sploh ne bi mogla uporabljati 3. odstavka 112. člena ZISDU, temveč le člene, ki sankcionirajo posamične DZU-je, če bi res šlo za posamično zadevo proti Proficii Dadas d.o.o., ki je bila zgolj DZU.

Če bi bila trditev o nezakonitem in škodljivem poslovanju DZU PD resnična, bi drugotožena stranka lahko ukrepala najprej po 1. odstavku 112. člena, če DZU PD ne bi izpolnila zahtev odredbe po 118. členu ZISDU. Trditve o nastalih hudih motnjah (točka 13 odločbe Ustavnega sodišča) pa so bile prav z razkritjem zaupnih gradiv 4. seje Strokovnega sveta drugotožene stranke 13. in 20. 3. 1996 zanikane (*Poročilo Državnega sveta*, str. 53-64).

2. Sklep o nezakoniti zunajsodni, prikriti likvidaciji vzajemnih skladov in s tem posledično premoženja vlagateljev ter o prepovedi vplačil v sklade PD (slednje je drugotožena stranka zameglila in zavila v opis teh skladov: "*skladi, ki so že dosegli 3,5 mrd SIT ...*") je bil splošen predpis, čeprav je dejansko veljal samo za sklade PD ("*zloraba pravne forme*"). Veljal je res od dneva objave, 29. 3. 1996, vendar je imel učinek za nazaj, ker je posegel v pogodbeno in zakonsko pridobljene pravice vlagateljev (*Poročilo Državnega sveta*, str. 12), kar je bilo v nasprotju s 155. členom Ustave RS (L. Šturm, *Komentar Ustave RS*, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002, str. 53-58, 69-81). Sporni limit premoženja so skladi PD dosegli že pred dobrim letom, torej že v letu 1995. Vlagatelji so vplačevali v sklade v dobri veri, da vplačujejo v normalne, odprte vzajemne sklade (na vplačilni in izplačilni strani), da ne bo likvidnostnih težav in da bodo svoje kupone lahko vsak hip vnovčili. Drugotožena stranka je s tem kršila 2. člen Ustave RS o pravni državi, ki zahteva, da so z zakonom določena ravnanja državnih organov predvidljiva in vnaprej določljiva (načelo jasnosti in določnosti predpisov, L. Šturm, *Komentar Ustave RS*, str. 55-58, 81-90).

3. Drugotožena stranka je pojasnila v prilogi št. 1, ki jo je priložila odgovoru na tožbo, sprejela s prekoračenjem svojih pooblastil. "*Začasno prekinitev poslovanja*" skladov, ki jo izrecno določa 112/3. člen ZISDU, je nezakonito prekvalificirala v "*prepoved sprejemanja novih vplačil investicijskih kuponov*" in je s tem (delno) likvidirala premoženje vlagateljev (*Poročilo Državnega sveta*, str. 68-69). Za tolmačenje zakona je pristojen samo Državni zbor, objavi ga v Uradnem listu RS, z veljavnostjo od objave dalje. Po noveli ZISDU iz leta 2002 (Ur. l. RS 110/2002) vzajemni sklad lahko sam začasno zaustavi odkup (ne prodajo!) svojih enot, kar je logično, prepoved vplačil v marcu 1996 pa je pomenila vsiljeno nelikvidnost in nezakonito likvidacijo vzajemnih skladov PD. Da je šlo res za namerno likvidacijo, je drugotožena stranka sama izrecno priznala 10. 4. 1996 v svojem odgovoru Ustavnemu sodišču: »*S sklepom nobeni od DZU ... ni bilo naloženo, da opravi takojšnjo likvidacijo takšnih skladov.*« Ta namen dokazujejo tudi druga dejanja drugotožene stranke, npr. *Sklep o sporočanju in obveščanju javnosti* (razdelek 3 točke XXIX), ki je že predvidel nelikvidnost vzajemnih skladov in njihovo onemogočanje v takem primeru. Drugotožena stranka je sprva očitno hotela doseči svoj namen na način, da bi vzajemne sklade PD najprej ujela v nelikvidnostno zanko in jih nato odstranila.

4. Drugotožena stranka naj bi s sprejetjem *Sklepa* zaščitila "bodoče vlagatelje", pri tem pa je v nasprotju s 3. odst. 147. člena Zakona o trgu vrednostnih papirjev (ZTVP) vede oškodovala obstoječe, zakonsko zaščitene vlagatelje, in jim povzročila škodo zaradi izsiljene prodaje delnic in s tem realizirane kapitalne izgube. »Prilivi« sredstev iz tujine na borzo v jeseni istega leta (1996) in v naslednjih letih so pokazali, da so bile domneve drugotožene stranke o hujših motnjah strokovno napačne, očitno motivirane z nezakonitimi nameni vodilnih ljudi v vodstvu drugotožene stranke (*Poročilo Državnega sveta*, str. 29-30). »Prilivi« v vzajemne sklade so bili skoraj 30 milijard leta 2002, nad 25 milijard leta 2003 (Vzajemci 2003: manj »prilivov«, manj donosa, *Finance*, 31. 12. 2003) in 25 milijard v prvih štirih mesecih leta 2004 – 43 milijard v zadnjem letu (www.vzajemci.com, 30. 4. 2004). Drugotožena stranka bi smela ukrepati samo na podlagi dejstev, ne pa na osnovi domnev o previsokih »prilivih«, previsokih cenah delnic, donosnosti skladov ipd.

5. Tožeče stranke tožijo drugotoženo stranko prav zaradi njenega nezakonitega in nestrokovnega delovanja (*Sklep Državnega sveta, Poročilo Državnega sveta*, str. 99), ki jim je povzročilo neposredno in veliko škodo. Vplivni lobiji so se v povezavi s političnimi vrhovi hoteli za vsako ceno polastiti nekdanje družbene lastnine, pri tem pa so jih s svojimi, večinoma skromnimi prihranki ovirali številni vlagatelji v vzajemne sklade. Montirani sodni procesi proti vzajemnim skladom PD so bili v resnici bitka teh lobijev za družbeno lastnino proti nič hudega slutečim vlagateljem. Boj je potekal na plečih organov drugotožene stranke in sodnikov, ki se niso znali ali hoteli upreti taki zlorabi. In bil je uspešen, kot kaže današnja struktura lastnikov nekdanjega družbenega premoženja (Koliko so lani služili menedžerji, *Večer*, 2. 7. 2002).

6. *Poročilo Državnega sveta* (str. 69-70) je dokazalo, da "fenomena spirale" ni bilo. Tako kot smo pokazali v 1. razdelku te točke, je drugotožena stranka stalno spreminjala razloge za svoja nezakonita dejanja in datum, do katerega »so imeli vzajemni skladi PD svoje delovanje izmed vseh skladov najbolj usklajeno z določbami ZISDU«. Delnice so bile globoko podcenjene (celo delnice Leka so bile po 12.050 SIT, leta 2002 so jih Švicarji odkupovali po 115.000 SIT), borzni tečaji in promet so v mesecih pred marcem 1996 upadli, donosnost vzajemnih skladov je bila za nastajajoče trge celo nizka, znakov za kakšne motnje ni bilo. Tudi če bi bili ti parametri zelo visoki, to ni in ne sme biti razlog za prepoved vplačil v vzajemne sklade ene DZU. Po osmih letih se je dokazalo, da sta bili rizični samo obe toženi stranki.

7. Sredstva vzajemnih skladov so bila v primerjavi z drugimi investitorji na borzi majhna, »prilivi« sredstev na borzo so bili po strokovnih analizah znatno premajhni za potrebe odkupa privatizacijskih delnic (*Poročilo Državnega sveta*, str. 43-44). Leta 1999 so bila sredstva vzajemnih skladov samo 0,07 % vseh sredstev v slovenskem finančnem sistemu, medtem ko so v novih članicah Evropske unije znašala 3 % (Finančna tranzicija teče zadnji krog, *Gospodarski vestnik*, 22. 7. 2002). V *Poročilu*

Državnega sveta (str. 47-48) so prikazane tipične manipulacije drugotožene stranke, s katerimi je "frizirala" dejanske številke in pojme o investiranju po svojih potrebah. Tako je npr. manipulirala s pojmom vrednost »sredstev vzajemnega sklada« in »priliv v vzajemni sklad«, tako da jih je enačila. Sredstva sklada se spreminjajo z gibanjem borznega indeksa SBI in z vplačili v sklad oz. izplačili iz sklada. V Tabeli 6 (*»Gibanje sredstev vzajemnih skladov v obdobju julij 95 / februar 96«*) ni vzela za izhodišče normalnega obdobja, npr. konca leta ali sredine leta, temveč 31. 7. 1995, ker je bil Slovenski borzni indeks (SBI) takrat najnižji v celem letu (1.043,88 točke). Na začetku leta 1995 je bil 1.397 točk, na koncu leta 1995 je bil 1.449. Če bi upoštevali samo gibanje SBI, brez kakršnihkoli vplačil in izplačil, bi bila bilančna vsota sredstev vseh vzajemnih skladov PD, ki je 31. 7. 1995 znašala 4,6 milijarde SIT, v začetku 1995. leta 6,2 milijarde SIT, koncem leta pa 6,4 milijarde SIT. Brez vplačil so se torej sredstva skladov PD povečala za 1,8 milijarde SIT, samo zaradi spremembe SBI. Dejanski »priliv«, tj. denarna vplačila v vzajemne sklade PD od 31. 7. 1995 do 29. 2. 1996 tako ni znašal 3,4 milijarde SIT, kot trdi drugotožena stranka, temveč, z upoštevanjem SBI in inflacije, samo 1,6 milijarde SIT ali manj kot 50 % navedene vrednosti.

8. Toženi stranki nista razvili normalnih tržnih mehanizmov za dušenje nihanj na trgu, za vzdrževanje likvidnosti, za trgovanje s svežnji (*Poročilo Državnega sveta*, str. 20 in 28); zato so si udeleženci borze pomagali na načine, ki so v svetu nenavadni, ker običajnih ni bilo na voljo. Del poslovanja z »netržnimi« papirji je bil namenjen dušenju nihanj na borzi. V času rasti tečajev delnic so rast vrednosti enote premoženja (VEP) vzajemnih skladov Proficia Dadas upočasnjevali, v času padanja tečajev so jo vzdrževali v mirovanju. Ker je šlo za igro ničelne vsote, je sklad lahko zaslužil samo toliko, kot je trgovec ("dealer") Priom dejansko izgubil in nasprotno. Ni šlo za nobeno manipulacijo VEP. Drugotožena stranka je te načine dušenja nihanj potem kriminalizirala, čeprav so ji bili že dolgo in dobro znani. Zelo podobne metode stabilizacije vrednosti portfelja izvajajo v razvitem svetu s futuresi in opcijami.

9. Rasti tečajev delnic so bile normalne, nižje kot v kasnejših letih. Večina delnic je bilo podcenjenih, delnice na prostem trgu so bile močno podcenjene, delnice na sivem trgu pa so prodajali po smešno nizkih cenah (*Poročilo Državnega sveta*, str. 35-36). Prvi najavljeni prevzem podjetja (Finmedie) je s svojo prevzemno premijo sicer dvignil cene delnic, vendar manj kot v naslednjih letih (npr. ob prevzemu Leka). Cene delnic so se gibale v zelo ozkih razponih, dosti ožjih kot v letih po uvedbi poslovanja s svežnji. Statistična analiza je pokazala, da cene pri aplikacijah niso odstopale od naključnih nihanj, čeprav drugotožena stranka trgovanja z njimi (po prehodu na elektronsko trgovanje) ni zagotovila skladno s svojim sklepom.

Po odvzemu dovoljenja za delo DZU PD in Dadasu BPH je bilo po podatkih drugotožene stranke še najmanj 566 navideznih poslov (Prva na borzi brez licenc?, *Delo*, 2. 10. 2003). Zato je drugotožena stranka 24. 9. 2003 začela postopek za odvzem dovoljenja predsedniku in članu uprave Ljubljanske borze.

Takoj po padcu tečajev na borzi je predsednik Strokovnega sveta drugotožene stranke izjavil: *»Agencija bo preganjala brokerje, ne pa borznih hiš«* (Miha Juhart: ATVP bo preganjala brokerje, ne pa borznih hiš, *Finance*, 3. 10. 2003). Zakaj niso tako ravnali

marca 1996, če naj bi res šlo za manipulacijo VEP s pomočjo navideznih poslov, in začeli postopka proti upravi borze, temveč so uničili sklade Proficia Dadas in premoženje lastnikov vzajemnih skladov? Gre za očitno neenakost pred zakonom, ki jo prepoveduje 14. člen Ustave RS.

DOKAZ: - Poročevalec državnega sveta

- Finance: ATVP bo preganjala ...
- Kapital z dne 08.01.1996, Poslovanje slov. vzajemnih...
- Delo z dne 02.10.2003; Prva na borzi brez licence
- Finance z dne 31.12.2003: Vzajemci 2003
- Večer z dne 02.07.2002: Koliko so lani služili ...
- Gosp. Vestnik z dne 22.07.2002: Fin. tranzicija teče zadnji krog
- Večer z dne 24.04.2004: Tudi KD investments v tujino
- Finance z dne 16.04.2004: Easy jet in CNN..
- kot odslej

XXV.

1. Proficia Dadas je imela marca 1996 okoli dve tretjini trga vzajemnih skladov, kar ni bistveno več, kot je imela oz. ima Kmečka družba (KD) v zadnjih letih. Absolutne številke so bile seveda dosti manjše: Proficia Dadas 6,5 milijarde SIT per 29. 2. 1996, KD pa 53 milijard per 31. 12. 2003 (Tudi KD Investments v tujino, *Večer*, 24. 4. 2004). Rasti sredstev skladov Proficia Dadas so bile nizke v primerjavi z rastmi v letih 2002 do 2004. Kot smo pokazali v XXIV/7, je bil v osmih mesecih leta 1995/96 ocenjen neto »priliv«, tj. neto vplačila v sklade Proficia Dadas 1,6 milijarde SIT, v sklade KD je bilo npr. samo v maju 2002 več kot 3 milijarde SIT neto vplačil (*Poročilo Državnega sveta*, str. 44-48). Sklad Herman Celjski je leta 1996 pritegnil veliko sredstev, ker je bil takorekoč nov in je pritok sredstev lahko vlagal v hitro rastoče, na novo kotirajoče delnice Kolinske. Rasti tečajev posameznih delnic so bile v začetku leta 1996 bistveno nižje kot v letu 2002, ko so npr. PIDovske delnice v enem dnevu poskočile celo za 6,3 %, VEPi posameznih skladov za 5,0 % do 7,2 % (*Poročilo Državnega sveta*, str. 48) in posamezne delnice večkrat tudi po 100 % dnevno (Easyjet in CNN izstrelila Aerodrom v nebo, *Finance*, 16. 4. 2004) – pa ni bilo nobenih "hudih motenj" na trgu in tudi nobeni "ukrepi" niso bili potrebni. Šlo je očitno še za eno neenakost pred zakonom, kjer so bili posledično oškodovani vzajemni skladi PD in njihovi lastniki, tožeča stranka.

2. Navedbe drugotožene stranke o neto »prilivih«, tj. vplačilih v vzajemne sklade PD so zavajajoči. Tudi druge DZU so povečale sredstva vzajemnih skladov v zadnjih 8 mesecih obdobja 1995/96, *Modra kombinacija* npr. za 66 % (*Poročilo Državnega sveta*, str. 47). Samo dva sklada nista beležila povečanja v tem obdobju, tretji je nehal poslovati. Tudi med skladi Proficia Dadas so bile razlike; tako se je npr. premoženje sklada Diver v februarju in polovici marca 1996 zmanjšalo za več kot 600 milijonov SIT, vendar ga drugotožena stranka ni izzvzela iz "ukrepov". Takrat je bil velik tudi vpliv inflacije. Donosi skladov so bili v letu 2002 večinoma nad 50 % (skladi Kmečke

družbe celo nad 60 %), večji kot v letih pred 1996 in bistveno večji kot v prvem četrtletju 1996 (*Poročilo Državnega sveta*, str. 49-50). Marca 1996 je torej šlo za tipično manipulacijo drugotožene stranke, ki so ji nasedli: njen Strokovni svet, sodišča in nekateri organi prvotožene stranke.

DOKAZ: - kot doslej

XXVI.

1. Dejansko stanje »posojila Priomu« ni bilo tako kot ga opisuje drugotožena stranka (*Poročilo Državnega sveta*, str. 64-66). Posojila in depozite so imeli večinoma vsi skladi, celo večje deleže kot skladi Proficia Dadas, drugotožena stranka pa je zaradi tega preganjala samo DZU Proficio Dadas. Struktura sredstev je bila taka že celo leto 1995 in ni bila v nasprotju z izrecnimi navodili drugotožene stranke (*Pravila za izdajanje začasnih dovoljenj DZU za upravljanje vzajemnega sklada*, 18. 10. 1995). Nezakonito ravnanje drugotožene stranke, zaradi katerega je tožnikom nastala škoda, je opisano v *Poročilu Državnega sveta*, str. 12, 31, 68-69.

2. Posojila družbi Priom so bila zavarovana z vrednostnimi papirji. Izguba v Priomu je zaradi trgovanja s skladi Proficia Dadas pomenila dobiček za sklade, pritoževal bi se torej lahko kvečjemu lastnik Prioma. To so državni organi leta 1994 že preverjali, le da je takrat namesto Prioma nastopal Fundus – našli niso nič spornega (*Poročilo Državnega sveta*, str. 73-76).

3. Družba Priom je posojilo vmila v roku 8 dni, kot dokazuje poročilo pooblaščenega revizorja (*Poročilo Državnega sveta*, str. 64-66; revizijo je naročil odbor vlagateljev v sklade Proficia Dadas) – dejansko stanje drugotožene stranke očitno ni zanimalo. Vračilo dokazujejo tudi podatki iz tabele 14 *Odgovora* drugotožene stranke *na tožbo*. Če drugotožena stranka tem podatkom ni verjela, bi lahko naročila novo revizijo, ne more pa sedaj zanikati revizijskih ugotovitev.

DOKAZ: - kot doslej

XXVII.

1. Vzajemni skladi PD so imeli za tiste čase in možnosti ustrezno razpršen in likviden portfelj, ki je bil v skladu z ZISDU in s strokovnimi izhodišči evropske smernice 85/611/EEC (*Poročilo Državnega sveta*, str. 50-53). Njihov portfelj se ni bistveno razlikoval od portfeljev drugih vzajemnih skladov. Večina skladov, zlasti še bančnih DZU, je imela v vrednostnih papirjih manj kot 75 % naložb. To je drugotožena stranka očitno ugotovila šele po 20. 3. 1996, čeprav so bilance skladov tako stanje prikazovale že sredi leta 1995. Zato je drugotožena stranka v končni verziji dokumenta "*Pojasnila Agencije v zvezi z uporabo posameznih določb ZISDU o naložbah investicijskih skladov in obvezni hrambi vrednostnih papirjev investicijskih*

skladov" (22. 3. 1996) zahtevo po omejitvi depozitov na 25 % izločila, v noveli ZISDU leto dni kasneje pa je bil 1. odst. 94. člena sploh črtan (Ur. l. RS, 25/1997).

2. Omejitev v višini 5 % iz 1. odst. 95. člena ZISDU je veljala samo za nekotirajoče papirje. DZU Proficia Dadas se je teh omejitev držala. Za kotirajoče papirje je veljal 2. odst. istega člena, ki dovoljuje do 10 % vrednostnih papirjev istega in z njim povezanih izdajateljev. Mejo 10 % je drugotožena stranka takrat in kasneje dovoljevala pri vseh drugih DZUjih. Strokovno nesporno 10 % omejitev izrecno dovoljuje tudi evropska smernica 85/611/EEC, ki naj bi po utemeljitvi vlade ob sprejemanju ZISDU strokovno veljala tudi v Sloveniji. Smernica izrecno dovoljuje do 40 % takih naložb, kar je drugotožena stranka kriminalizirala samo pri DZU Proficia Dadas (*Poročilo Državnega sveta*, str. 57-58). Drugotožena stranka je od 18. 10. 1995 odstopanja od zakonsko predpisane strukture naložb s svojimi pravili izrecno dovoljevala zaradi zaostajanja privatizacije za prvotno določenimi roki (*Poročilo Državnega sveta*, str. 26).

Ne glede na to, nedopustne naložbe neke DZU ne bi bile hujše motnje na trgu. Birokratski *Sklep* od 20. 3. 1996 tudi ni povečal števila likvidnih vrednostnih papirjev na trgu – celo zmanjšal ga je (*Poročilo Državnega sveta*, str. 11-12). Tudi obrestne mere in menjalniški tečaj DEM se niso zvišale, le donosnost naložb v vzajemne sklade je drastično padla (primerjaj 4. odst. 1. razdelka XXIV. točke tega spisa). Uničenje premoženja vlagateljev je bilo v nasprotju z načeloma sorazmernosti (prepoved čezmernih posegov) in predvidljivosti v pravni državi (L. Šturm, *Komentar ustave RS*, str. 55-69, 81-90). Očitno je bila za drugotoženo stranko škoda, ki jo je povzročila vlagateljem, samo obstranska neprijetnost. Šlo je za namero rušiti Poslovni sistem Dadas z uničenjem vzajemnih skladov kot ključnega dejavnika njegove finančne moči, ne glede na posledice za premoženje investitorjev. O tem pričata tudi izjavi predsednika Strokovnega sveta drugotožene stranke (1. odst. točke XX pripravljalnega spisa).

3. V prejšnjih dveh točkah opisano ravnanje drugotožene stranke je bilo v nasprotju s 14. členom ustave RS, ki zahteva enakost pred zakonom. Zapoved jasnosti in določnosti predpisov je eden od postulatov pravne države (L. Šturm, *Komentar ustave RS*, str. 57-58, 81-90). Krivci protiustavnega in protizakonitega delovanja drugotožene stranke ne morejo nastopati v tem procesu kot priče, temveč samo kot obdolženci.

DOKAZ: - kot doslej

XXVIII.

1. Drugotožena stranka vztrajno trdi, da je DZU PD prenesla sklade družbi Priom v upravljanje. Ni šlo za prenos upravljanja skladov temveč za prenos "v skrbništvo" (*Poročilo Državnega sveta*, str. 71-72). Kot smo že dokazali, je bilo s tem prekinjeno poslovanje vzajemnih skladov, kar bi morala narediti že drugotožena stranka. Strokovno utemeljeno **prekinitev poslovanja** v primeru hujših motenj na trgu vrednostnih papirjev izrecno zahteva 3. odst. 112. člena. Začasno prepoved odkupa in

prodaje investicijskih kuponov posameznega sklada v primeru hujših motenj izrecno zahteva tudi 4. odst. istega člena. Gre namreč za preprečevanje: nelikvidnosti skladov, hitre likvidacije skladov in realiziranih kapitalskih izgub ob razprodaji delnic ter za zagotavljanje enakopravnega položaja vseh imetnikov kuponov vzajemnega sklada. 52. člen ZISDU izrecno prepoveduje izplačila vrednosti investicijskih kuponov v primeru likvidacije skladov. Iz tega je očitno, da je bilo ravnanje drugotožene stranke v izrecnem nasprotju z določili ZISDU in tudi s splošnimi pravili finančne stroke.

Drugotožena stranka še vedno vztrajno trdi, da je bil prenos skladov v skrbništvo Priomu nezakonit, ker slednji ni bil DZU in tudi ni imel licence za upravljanje vzajemnih skladov. V takrat veljavnem ZISDU ni bil predpisan skrbnik skladov in tudi niso bili predpisani pogoji, ki bi jih skrbnik moral izpolnjevati. Prvotožena stranka RS je leta 1992 uzakonila besedilo ZISDU, v katerem je bilo v nasprotju s 7. do 17. členom evropske direktive 85/611/EEC skrajno pomembno delovanje »skrbnika« premoženja zanemarjeno. Javnosti je bila zakonska urejenost vzajemnih skladov kljub temu predstavljena kot skladna z evropsko (*Poročilo Državnega sveta*, str. 19-20). Te smernice je upošteval šele novi ZISDU, ki velja od 10. 12. 2002. V 2. odst. 5. člena določa, da DZU ne sme opravljati nobenih drugih storitev razen storitev upravljanja vzajemnih skladov. V 1. odst. tega člena zakon podrobno opredeljuje storitve upravljanja skladov, med katerimi seveda ni skrbniških storitev, ki pa jih opredeljuje 53. člen. Po ZISDU lahko **DZU** upravlja sklade, **ne sme pa opravljati skrbniške funkcije** za te ali druge sklade. Četrti člen novega ZISDU opredeljuje skrbnika premoženja: „...je lahko skrbniška banka ali druga finančna institucija ..., ki je pridobila dovoljenje Agencije za opravljanje skrbniških storitev ...«. Drugotožena stranka bi morala končno ločevati dva popolnoma različna dokumenta:

- Dovoljenje za opravljanje storitev upravljanja investicijskih skladov, ki jih po 36. do 38. členu ZISDU izdaja drugotožena stranka in
- Dovoljenje za opravljanje skrbniških storitev, ki ga po 55. členu ZISDU izdaja Banka Slovenije v primeru banke skrbnice, drugotožena stranka pa v primeru druge finančne institucije.

Očitno je bila edino drugotožena stranka tista, ki tega ni vedela in še danes ne ve (ali pa se spreneveda), saj je bila funkcija skrbnika že pred mnogimi leti opisana v strokovni literaturi in v smernicah EU, s katerimi naj bi bil ZISDU strokovno usklajen.

Drugotožena stranka trmasto vztraja in očitno še danes ne loči upravljanja skladov od skrbniške funkcije, čeprav gre za dva vsebinsko različna pojma, ki ju strokovno opredeljujeta dve različni direktivi EU. Posledično drugotožena stranka ne loči ustreznih dovoljenj, ki naj bi jih celo sama izdajala (glej prejšnji odstavek). Vztrajno trdi, da je upravljanje skladov isto kot skrbništvo nad skladi. Če bi drugotožena stranka pustila, da bi skrbnik preprečil razprodajo delnic, njihove cene ne bi padle in ne bi bilo realiziranih kapitalskih izgub vzajemnih skladov, posledično tudi tožniki ne bi bili oškodovani.

Drugotožena stranka še vedno vztraja, da bi morala DZU Proficia Dadas prenesti vzajemne sklade v skrbništvo neki drugi DZU, ki je sicer imela dovoljenje za upravljanje skladov, nikakor pa ne bi smela opravljati drugih storitev, npr. skrbništva

teh skladov. Drugotožena stranka bi morala skrbeti, da DZU ne opravljajo drugih dejavnosti razen upravljanja skladov, tudi skrbništva ne. Očitno drugotožena stranka še vedno vztrajno zahteva, da naj bi DZU PD kršila strokovne smernice EU, čeprav je zakonska obveza drugotožene stranke, da preprečuje take kršitve.

2. Manipulacija drugotožene stranke s prehodom od "prenosa v skrbništvo" na "prenos upravljanja" je jasno vidna iz odredbe drugotožene stranke (28. 3. oz. 9. 5. 1996, glej tudi točko XIX/3). Tožeče stranke so se na svoji skupščini 11. 4. 1996 strinjale s prenosom upravljanja na drugo DZU.

DOKAZ: - kot doslej

- Finance z dne 29.03.1996:Skladi morajo slediti agenciji

XXIX.

1. Sklep drugotožene stranke je bil nezakonit in dosežen z goljufivimi sredstvi, ki jih sodišča ob odločanju niso poznala. Nekateri njeni dokumenti in dokazi so bili ponarejeni, drugi zavajajoči, tretji lažni, četrti sodiščem prikriti (*Poročilo Državnega sveta*, str. 55-64). Ustavnemu sodišču je predlagala dokumente, ki jih 20. 3. 1996 še ni bilo, temveč so nastajali v naslednjih treh tednih (*Poročilo Državnega sveta*, str. 82-87). Drugotožena stranka je pri tem v nasprotju s 3. členom ustave RS o delitvi oblasti na izvršilno in sodno izkoriščala svoj položaj prvostopenjskega sodišča ter nestrokovnosti oz. nejasnosti v zakonskih določilih (*Poročilo Državnega sveta*, str. 17-22) ter je vzporedno s postopkom proti Proficiji Dadas peljala še prikriti zunajsodni postopek proti vlagateljem. Parlamentarna preiskava, zlasti delovanje Državnega sveta (*Poročilo Državnega sveta*, str. 13), je sodiščem in javnosti razkrila dotlej neznanе dokumente, ki potrjujejo nezakonito, protiustavno in človekovim pravicam nasprotno (17. člen *Splošne deklaracije človekovih pravic* in 1. člen *Protokola o varstvu človekovih pravic*) ravnanje drugotožene stranke. Sodišče lahko preveri pri Ustavnem sodišču in Vrhovnem sodišču RS, če sta sodišči imeli ob času odločanja v točki 10.1 *Poročila Državnega sveta* (str. 84-87) omenjene sporne odločilne dokumente.

Ustavno sodišče je od drugotožene stranke dobilo trdna zagotovila, da je šlo za hujše motnje v državi. Zaupni dokument drugotožene stranke od 20. 3. 1996 pa jasno piše, da takih motenj (še) **ni bilo** (in do njih zagotovo tudi ne bi prišlo). Tudi če bi izredno stanje (ali podobne hujše motnje) v državi bilo, bi ga po 92. členu ustave lahko razglasil in sprejel ustrezne ukrepe samo Državni zbor. Dejansko je drugotožena stranka delno likvidirala premoženje vlagateljev, tako da je zlorabila vsebinsko različna pojma vzajemnega sklada:

- sklad kot investicijski sklad, ki posluje kot firma (sklad Galileo, Rastko, ...) in
- sklad kot skup premoženja, ki je v lasti investitorjev in seveda ne posluje.

V *Poročilu Državnega sveta* (str. 37-39) so opisani trije nezakoniti pravni triki, ki jih je drugotožena stranka ob tem uporabila.

2. Sodišči (ustavno in vrhovno) nista preverjali dejanskega stanja, ki ga je drugotožena stranka zavestno potvorila (*Poročilo Državnega sveta*, str. 87-88). Drugotoženi stranki svojih ugotovitev o dejanskem stanju ni bilo nikoli potrebno dokazovati na višjem sodišču. Sodišči za to tudi nista zakonsko pooblašteni ter jima ni mogoče navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov. Vodstvo drugotožene stranke je varalo celo člane svojega Strokovnega sveta, kot dokazuje *Poročilo Državnega sveta* (str. 60-61). Ustavno sodišče je ne glede na to ugotovilo, da je bil sklep "v neskladju z zakonom" (Ur. l. RS 32/1996), saj ni upošteval določbe o časovni omejenosti prekinitve poslovanja vzajemnih skladov. Nezakonitost je drugotožena stranka priznala v svojem dopisu Ustavnemu sodišču (*Poročilo o odpravi nezakonitosti*, ATVP, 20. 6. 1996). Prav gotovo krize in škode ne bi bilo, če bi bil polletni rok veljavnosti sklepa drugotožene stranke določen hkrati s sklepom, tj. 20. 3. 1996. Po 26. členu ustave RS ima vsakdo pravico do povračila škode, ki mu jo je s svojo dejavnostjo povzročil nosilec javnih pooblastil.

Ob montiranem procesu proti DZU Proficia Dadas je hkrati tekkel tudi prikrit zunajsodni in zunajupravni proces proti vlagateljem kot lastnikom premoženja, v katerem pa ti niso smeli sodelovati, ker "*niso bili stranka postopka*". Sodišča niso nikoli obravnavala in odločala o resničnosti 20. 3. 1996 prikazanega dejanskega stanja, kršenja zakonov in ustave RS, lastninskih in človekovih pravic tožnikov kot vlagateljev v vzajemne sklade Proficia Dadas. Prav tako niso preverjala sorazmernosti Agencijinih ukrepov in njenih ciljev. Zaradi *Sklepa* od 20. 3. 1996 ni naraslo niti število delnic, niti se nista zvišala obrestna mera in menjalniški tečaj DEM, edino donosnost vzajemnih skladov je začasno drastično upadla (primerjaj 4. odst. 1. razdelka XXIV. točke in 2. odst. 2. razdelka XXVII. točke tega spisa). Čeprav so vlagatelji pristali na prekinitev poslovanja vzajemnih skladov s prenosom "v skrbništvo" Prioma ter na moratorij pravic po 2. odst. 3. in 2. odst. 29. člena ZISDU, so prav zaradi nezakonitih in nestrokovnih dejanj drugotožene stranke izgubili svoje premoženje zaradi realiziranih kapitalskih izgub ob prisilni, delni in nezakoniti likvidaciji vzajemnih skladov Proficia Dadas. Po členih 15, 25 in 157 ustave RS ima vsakdo pravico do sodnega varstva človekovih pravic, pravnega sredstva in upravnega spora proti odločbi nosilca javnih pooblastil, s katerim je ta odločil o njegovih pravicah.

3. Tožniki opozarjajo na manipulacijo drugotožene stranke z izrazi:

"prenos v skrbništvo" → "prenos ... premoženja" → "prenehanje z upravljanjem" → "prenos upravljanja" → "upravljanje" skladov

za isto dejanje (prenos v skrbništvo). Ustavnemu sodišču je drugotožena stranka 10. 4. 1996 pisala samo še o prenosu upravljanja na nepooblaščen družbo. Do prenosa v skrbništvo je prišlo, ker je drugotožena stranka, ne pa DZU, nezakonito večkratno zlorabila določilo 3. odst. 112. člena ZISDU (začasna prekinitev poslovanja posameznih skladov). Upoštevanje zahtev v odredbi (predhodno soglasje vlagateljev pred prenosom na drugo DZU in soglasje drugotožene stranke za slednjo) bi pripeljalo do hitre likvidacije skladov in izgube premoženja, predno bi DZU Proficia Dadas ta soglasja pridobila.

Očitno je bil v ta namen 13. 3. 1996, na isti seji Strokovnega sveta drugotožene stranke sprejet *Sklep o sporočanju in obveščanju javnosti o poslovanju vzajemnih skladov*, v katerem je bila zahteva, da mora DZU obvestiti drugotoženo stranko o nastopu težav s plačilno sposobnostjo v 48 urah od nastopa (9. člen, Ur. l. RS 16/1996). Po ugotovljeni nelikvidnosti bi Agencija sklade likvidirala: »*Finance: Kaj bo storila agencija, če kak sklad ne bo več likviden? – Lukovac: Po zakonu lahko pride do likvidacije sklada*« (Skladi morajo slediti agenciji, *Finance*, 29. 3. 1996; ATVP). Nelikvidnost zaradi ustavitve vplačil in za njim hitra likvidacija skladov ter izguba premoženja zaradi realiziranih kapitalskih izgub so bili torej v Sklepu drugotožene stranke zavestno sprogramirani:

diskvalifikacija skladov PD → prepoved vplačil → nelikvidnost skladov → likvidacija je bil dokazani scenosled načrtovanih nezakonitih aktivnosti drugotožene stranke.

Tudi če bi res prišlo do "*hujše kršitve DZU Proficia Dadas v zvezi z naložbami vzajemnih skladov*", to ne bi smel biti razlog za uničenje vzajemnih skladov Proficia Dadas in za odvzem dovoljenja DZU-ju po 2. alineji 118. člena ZISDU, ker rok iz odredbe od 20. 3. 1996 še ni potekel, ker so drugi skladi imeli in še imajo enako strukturo naložb (enakost pred zakonom) in ker so navodila drugotožene stranke odstopanje od zakonsko predpisane strukture naložb izrecno dovoljevala. Drugačne zahteve bi bile v nasprotju z zahtevo po likvidnosti, saj je takrat 10 vrednostnih papirjev ustvarjalo 93 % vsega prometa na borzi; absolutno likviden portfelj bi torej zahteval povprečno 9,3 % sredstev enega izdajatelja, ne pa največ 5 %.

Drugotožena stranka sodišče zavaja, ko meče v en koš agencijski izmišljeni "prenos upravljanja" (dejansko: "prenos v skrbništvo") od 27. 3. 1996 s prenosom premoženja na Dadas PS, ki je bilo izvedeno dva meseca kasneje po izrecnih navodilih drugotožene stranke, z izigravanjem 2. odst 25. in 1. odst. 29. člena ZISDU. Šlo je za zunajsodno prikrito, prisilno, (delno) likvidacijo premoženja vlagateljev, ki je tožnikom povzročila škodo.

4. Sklep drugotožene stranke o povezanosti izplačil in novih vplačil je napačen. Vzajemni sklad ima svoje premoženje v vrednostnih papirjih, ki jih je pred izplačilom potrebno prodati. Ko je bilo v prodajo ponujenih za 3 milijarde SIT več papirjev, kot je bilo povpraševanje po njih, so cene padle – prišlo je do ogromne, realizirane kapitalske izgube premoženja vlagateljev. Ocena o 75 % do 80 % izgubi je bila kar pravšnja in se je potrdila v naslednjih mesecih. S tem je bilo kršeno še eno od načel pravne države – načelo sorazmernosti, tj. prepoved čezmernih posegov države (L. Šturm, str. 55-69).

DOKAZ: - kot doslej

XXX.

1. Drugotožena stranka se spreneveda, kot da ne razume ekonomike borznega trga in vzajemnih skladov. Normalno delujoč vzajemni sklad je odprtega tipa ("open end")

tako na vplačilni kot na izplačilni strani. Sklad načeloma pridobi denar za izplačila iz dveh virov: 1. iz naslova novih vplačil in 2. iz naslova prodaje vrednostnih papirjev. Problem pa nastane, če so nova vplačila prepovedana, pritisk na izplačila pa povečan z zavajajočimi izjavami drugotožene stranke v medijih 15. 3. in 29. 3 ('catch the cash', brez ustrezne ekonometrične analize). Takrat ostane le drugi vir. Takšno stanje brez ustreznih zaščitnih mehanizmov vodi v padec vrednosti premoženja in v nelikvidnost. Razmere, kakršnim so bili skladi Proficia Dadas izpostavljeni po ukrepu drugotožene stranke, so bile mnogo slabše kot v primeru "de iure" likvidacije (*Poročilo Državnega sveta*, str. 36-37).

2. Podobno je tudi pri bankah; varčevalcem, ki želijo dvigniti (nevezane) vloge, lahko izplačajo le toliko gotovine, kot jo prejmejo od vračil posojilojemalcev in novih vplačil varčevalcev; k temu je dodati še rezervo banke, ki pa izvira predvsem iz predhodnih vplačil in vračil. Prepoved vplačil v banko pomeni enako težavo kot naval zaskrbljenih varčevalcev na izplačilne šalterje. Že vsaka od obeh povzroči takojšnjo nelikvidnost banke, ki prav verjetno pelje v stečaj. Kombinacija obeh težav, ki podpirata ena drugo, pa je še toliko hujša in pelje v hiter in zanesljiv stečaj. Bankam že pri normalnem poslovanju občasno zmanjka denarja in zapadejo v trenutno nelikvidnost, toda banke so vključene v bančni sistem, na trgu lahko takoj dobijo medbančni kredit ali pa dobijo kredit od Banke Slovenije in takoj rešijo težavo.

3. Pri vzajemnih skladih je nelikvidnost še toliko težja, ker ni kreditiranja med skladi in tudi drugotožena stranka ne daje kreditov kot Banka Slovenije bankam, ki jih nadzira. Denar v sklade prihaja le od vplačil kuponov in od prodaje delnic na trgu. Vplačila v sklade ter likvidni in delujoči kapitalski trgi so logičen predpogoj za normalno poslovanje odprtih vzajemnih skladov. Že vsakemu laiku je razumljivo, da kriza na kapitalskih trgih pomeni sesutje cen delnic in kapitalske izgube lastnikov delnic, ker teh delnic pač ni več mogoče prodajati po normalnih cenah. Zelo podoben pojav nastopi tudi ob krizah na drugih trgih. Sesutje trga plemenitih kovin pomeni izgube za lastnike zlatih zalog, sesutje kmetijskih trgov pomeni izgubo in propad kmetov, ker izdelkov pač ni več mogoče prodajati po normalnih cenah. Zato se vse normalne države trudijo preprečevati krize in sesutje vseh pomembnih trgov, še posebej pa kapitalskih.

4. Tožniki so se vključili v vzajemne sklade prav zato, ker sta jih prvotožena stranka in drugotožena stranka uspešno zavedli in prepričevali, da je RS normalna država, ki se trudi preprečiti sesutje kapitalskih trgov (*Poročilo Državnega sveta*, str. 77-78). Vlagatelji prav gotovo ne bi kupovali kuponov skladov, če bi vedeli, da prvotožena stranka ni organizirala ustreznih varovalnih mehanizmov in institucij za varnost vlog ter da bo drugotožena stranka sesula vzajemne sklade in kapitalski trg ter bodo cene delnic strmoglavile. Tako ravnanje je bilo v nasprotju s pravno državo – varstva zaupanja v pravo, jasnosti in določnosti predpisov (L. Šturm, *Komentar ustave RS*, str. 55, 81-90).

5. Iz načina dela drugotožene stranke jasno izhaja subjektivni namen uničiti vzajemne

sklade Proficia Dadas. Objektivni namen drugotožene stranke je bil najprej medijsko diskvalificirati sklade Proficia Dadas, nato pa s prepovedjo vplačil povzročiti njihovo nelikvidnost. Hkrati je drugotožena stranka sprejela tudi sklep, ki pelje v hitro likvidacijo nelikvidnih skladov, realizirane kapitalske izgube in izgubo premoženja vlagateljev. Drugotožena stranka je vedela oziroma bi morala vedeti, da je bila medijska diskvalifikacija največjih vzajemnih skladov jasen znak vsem udeležencem kapitalskega trga, da se bo ponudba delnic povečala in da bodo cene padle. Drugotožena stranka je 22. 3. 1996 razposlala vsem DZU-jem dopis, v katerem jih je obvestila, da je prepovedala vplačila v "sklade, ki so že dosegli 3,5 mrd SIT", torej dejansko v sklade Proficia Dadas. Ta dopis pa je bil dokončni znak tudi za tiste, ki 20. 3. še niso prejeli notranje (po 144. členu ZTVP nezakonite) informacije iz drugotožene stranke in se še vedno niso znebili še posebno kritičnih delnic, da to čimprej opravijo. Na tiskovni konferenci 29. 3. 1996, torej v času, ko se je kriza na kapitalskem trgu že začela, je drugotožena stranka učinkovito nadaljevala z medijsko diskvalifikacijo skladov Proficia Dadas, pri čemer se je sklicevala na pisanje Dadasu BPH konkurenčne borzno posredniške družbe. Ker svoje lastne analize očitno ni imela, se je odločila kršiti tudi 74. člen ustave RS: "*Prepovedana so dejanja nelojalne konkurence in dejanja, ki v nasprotju z zakonom omejujejo konkurenco*".

Drugotožena stranka je vedela, da prepoved vplačil v odprte vzajemne sklade pomeni likvidnostno težavo. Cene delnic krojijo povsod po svetu v največji meri pričakovanja najširšega kroga investitorjev (individualnih in institucionalnih). **Prepoved vplačil** objektivno pomeni **zapreti dotok denarja** na borzo in **zmanjšati nakupe** delnic. Vsi institucionalni investitorji brez izjeme in velika večina individualnih dobro ve, kaj lahko pričakuje od nenadne **odsotnosti nakupov** na trgu: drastično **znižanje cen**. Iz sprenevedanja drugotožene stranke izgleda, da le ona ni vedela, kaj lahko pričakuje od zaprtega dotoka denarja na borzo, vsi drugi so vedeli.

Večkratne agencijske diskvalifikacije skladov Proficia Dadas so povzročale pri najširšem krogu investitorjev objektivno najslabša pričakovanja (razprodaja številnih delnic iz skladov Proficia Dadas, zaprt dotok denarja na borzo ipd.) in so zato odganjale potencialne kupce delnic. Kriza trga, sesutje cen delnic in kapitalske izgube so bile objektivno neizbežne v takih okoliščinah. Skladi, ki so morali v takih kriznih razmerah prodajati delnice za vzdrževanje likvidnosti, so utrpeli visoke realizirane kapitalske izgube, tožniki pa oškodovanje.

6. Skladi Proficia Dadas niso imeli več vplačil, stroški v zvezi z zaposlenimi, najemninami prostorov in opreme pa so ostali. Pojavili so se tudi novi stroški v zvezi s pritožbami, tožbami in objavami. Vse to je zahtevalo prodajo vrednostnih papirjev po vse nižjih cenah. Posledice vseh teh stroškov so v nasprotju z načelom 52. člena ZISDU, ki bi moral veljati tudi pri delni likvidaciji, nosili samo tožniki.

DOKAZ:- kot doslej

XXXI.

Prvotožena stranka se ne more izogniti odgovornosti za delovanje drugotožene stranke, kar dokazujeta takratna ZTVP in ZISDU ter Ustava RS. **Državni zbor** je sprejel oba, v nekaterih členih sporna zakona (*Poročilo Državnega sveta*, str. 17-22), potrdil statut drugotožene stranke (149. člen ZTVP), ki mu je polletno poročala o svojem delu in o stanju na trgu vrednostnih papirjev (151. člen), mu predložila obračun poslovanja preteklega leta in finančni načrt za naslednje leto (152. člen). Državni zbor je imenoval nadzorni svet (153. člen), v katerem sta bila tudi predstavnika ministrstev za finance ter za ekonomske odnose in razvoj (154. člen). Državni zbor drugotožene stranke ni dovolj dobro kontroliral in njenih poročil za leta 1995, 1996 in 1997 doslej sploh še ni sprejel.

Nadzorni svet drugotožene stranke njenega dela ni vsebinsko kontroliral. Tako je na svojih sejah 11. 7. in 3. 9. 1996 ugotovil, da se je »zaradi ne dovolj jasne opredelitve vloge in pristojnosti nadzornega sveta v ZTVP pri svojem delu omejil le na nadzor poslovanja Agencije.« Nadzorni svet je odbor državnega zbora za finance in kreditno-monetarno politiko opozoril na »potrebo po določnejši zakonski opredelitvi pristojnosti nadzornega sveta v razmerju do drugih organov Agencije, strokovnega sveta in direktorja« že v svojem mnenju k poročilom za leto 1995 (*Poročilo Državnega sveta*, str. 23-24), vendar prvotožena stranka ni pravočasno reagirala. Odbor državnega zbora je v svojem poročilu 25. 7. 1997 ugotovil tudi dejstvo, da nadzorni svet »ne presoja vsebinskih odločitev strokovnega sveta Agencije«. Nejasnosti in odsotnost vsebinskega nadzora so bile idealen teren za vsakršne zlorabe javnih pooblastil, odgovornost zanje pa nosi zaradi sistemsko neurejenega nadzora prvotožena stranka.

Vlada RS je skladno z ZTVP imenovala vse strokovne organe drugotožene stranke: devet članov strokovnega sveta, od tega enega iz Banke Slovenije ter dva iz svojih ministrstev za finance oz. za ekonomske odnose in razvoj (154. člen), predsednika sveta (155. člen) in direktorja drugotožene stranke (156. člen). Iz *Poročila Državnega sveta* (str. 22-24) je očitno, da je bil strokovni svet sestavljen iz članov, ki so imeli premalo znanja in izkušenj o investiranju ter niso bili strokovnjaki za to področje. Kadrovske odločitve so pravica, vendar tudi odgovornost vlade. Strokovni svet je kršil ustavo RS in zakone, delal je veliko strokovnih napak in je bil površen pri delu. Direktor drugotožene stranke in njegova svetovalka sta bila hkrati tudi člana strokovnega sveta in senata, kar je bilo v nasprotju s pravno državo – direktor je imel izvršilno funkcijo (158. člen ZTVP), strokovni svet je sprejemal podzakonske akte (159. člen), senat je imel sodno funkcijo (162. člen, 3. člen ustave RS zahteva ločitev vseh treh vej oblasti). To je bilo v nasprotju z mnenji Sekretariata državnega zbora za zakonodajo in Odbora državnega zbora za finance ob sprejemanju zakona. Sekretariat državnega zbora za zakonodajo in pravne zadeve ter Nadzorni svet drugotožene stranke sta Državni zbor na to ponovno opozorila več kot leto dni pred prisilno likvidacijo dela premoženja vzajemnih skladov Proficia Dadas.

Direktor drugotožene stranke in njegova svetovalka nista bila ne strokovnjaka za investiranje in ne neodvisna od bank, podjetij oz. borzno-posredniških družb. Direktor je kot član strokovnega sveta nadziral direktorja v vodstvu drugotožene stranke, torej samega sebe. Isto je delala njegova svetovalka, avtorica nezakonitega in

nestrokovnega dokumenta »Možni ukrepi ...« (Poročilo Državnega sveta, str. 55-70). Predsednik strokovnega sveta je bil pred svojim mandatom v nadzornem svetu Abanke d.d. – očitno ni mogel biti neodvisen in objektivni, ko Abanka ni hotela vključiti delnic, ki so jih kupili vzajemni skladi Proficia Dadas, in je drugotožena stranka zato poslala nadzornika v Dadas BPH. Drugotožena stranka bi morala po 61. členu ZTVP kontrolirati bornoposredniške družbe in ne nasprotno. Predstavnik Banke Slovenije v strokovnem svetu in Ministrstva za finance sta zastopala državne banke, predsednik kot bivši član nadzornega sveta Abanke pa privatno banko, ki so vse konkurent borze (nasprotje interesov) – vsi trije so v tem primeru zaradi padca obrestnih mer in tečajev deviz (Poročilo Državnega sveta, str. 35-36) očitno skušali preprečiti odliv tolarjev iz bank na borzo ter so odločali v nasprotju s 147/3. členom ZTVP.

Vlada RS naj bi po 124. členu ZISDU do 11. 6. 1994 sprejela kriterije za odločanje drugotožene stranke na podlagi 8. člena (odvzem dovoljenja DZU za upravljanje dejavnosti) in 98. člena (pogoji za nalaganje premoženja v drug investicijski sklad). Vlada tega ni storila in podzakonskih aktov za te namene tudi ni bilo. Proficia Dadas je vložila prošnjo za vlaganje v PIDE 8. 3. 1996, vendar ni dobila ustreznega odgovora. Drugotožena stranka je odsotnost te možnosti in svojo neaktivnost zlorabila in uporabila kot razlog za napovedane bodoče hujše motnje na trgu, ki jih je sama povzročila. Ko je za tem VEP padel za 50 %, to za drugotoženo stranko ni bil problem, ko je zrasel za 9 % pa je bil, kar dokazuje namen vodstva drugotožene stranke, da uniči premoženje vzajemnih skladov Proficie Dadas.

Iz navedenega sledi, da sta bila ZISDU in ZTVP slaba in nejasna (nejasno je bil npr. opredeljen pojem vzajemnega sklada in skrbnika, omejitve in razpršitve naložb), v nasprotju s stroko (evropskimi direktivami) – nekaterih sedanjih načel takrat v zakonih ni bilo, nekatere takratne člene pa so v novelah zakonov izločili. Drugotožena stranka je bila pod kontrolo prvotožene stranke, ki je imenovala in nadzirala vse njene organe. Zato je prvotožena stranka vsestransko odgovorna za rezultate delovanja drugotožene stranke, za neprimeren izbor članov njenega strokovnega sveta in direktorja oz. nezakonito in nestrokovno delovanje teh organov. Zakonsko je bila nejasna delitev odgovornosti med vodstvom drugotožene stranke, njenim Strokovnim svetom in Nadzornim svetom, zato drugotožene stranke vsebinsko ni nihče kontroliral, tudi sodišča je niso. V *Poročilu Državnega sveta* so podrobno navedene nezakonitosti, ki so jih pod nadzorom drugotožene stranke izvedli od nje izbrani direktor in Strokovni svet: nezakonit sklep dne 13. in 20. 3. 1996 (str. 32-39), zavajanje javnosti (str. 39-55), skrivanje in ponarejanje dokumentov (str. 55-70), zavajanje sodišč (str. 82-88), zloraba neurejenega trgovanja s svežnji (str. 88-91), kršenje ustave (str. 91-92) in kazenskega zakonika (str. 92-98).

Parlament je bil (preko Državnega sveta) s sumom nezakonitosti in nestrokovnosti pri prisilni likvidaciji vzajemnih skladov seznanjen v prvem tednu po objavi preoblikovanja vzajemnih skladov Proficia Dadas v zgolj izplačilno-razprodajne spačke, vlada pa preko predstavnika v strokovnem svetu drugotožene stranke že 13. 3. 1996 ali celo prej, pa niso ustrezno ukrepali.

DOKAZ: kot doslej

XXXII.

»Ukrepanje« drugotožene stranke proti Proficiji Dadas je bilo res sodno ocenjeno, kot trdi prvotožena stranka, vendar je bilo razsojanje zmotno, saj je drugotožena stranka sodišča zavedla s ponarejenimi, neresničnimi, lažnimi dokumenti in s prikrivanjem dokumentov ter z medijsko in osebno kampanjo (*Poročilo Državnega sveta*, str. 82-88). Hujših motenj, ki bi omogočale uporabo 112/3. člena ZISDU, po zaupnem dokumentu drugotožene stranke na trgu sploh ni bilo. Kot smo že večkrat omenili, *Sklep* drugotožene stranke od 20. 3. 1996 ni povečal števila vrednostnih papirjev itd., temveč je povzročil hujše motnje in zlom borznega trga.

Drugi, zunajsodni, prikriti proces je potekal hkrati proti vlagateljem z odvzemom predhodno pridobljenih pogodbenih in zakonskih pravic ter posledično razvrednotenju premoženja vlagateljev. Sodišča niso odločala o pravicah investitorjev v vzajemne sklade: lastninski pravici po 22. členu ZISDU, odvzemu pogodbenih pravic in s tem posegom v pridobljene pravice (155. člen ustave RS), pravici zaščite po 147/3. členu ZTVP, ustavnih načelih enakosti pred zakonom (14. člen) in enakega varstva pravic (22. člen) ter Splošne deklaracije o človekovih pravicah o varstvu lastnine pred samovoljnim odvzemom (17. člen). Kršenje lastninskih, zakonskih in pogodbeno pridobljenih pravic tožnikov (vlagateljev) ugotavlja tudi *Poročilo Državnega sveta* (str. 12, 37, 76, 77 in še na več mestih). Investitorji po členih 33 do 37 ZTVP niso pooblaščenec udeleženci in kot fizične osebe ne morejo biti prisotni v odredbah drugotožene stranke. Akti drugotožene stranke se tičejo samo pooblaščenec udeležencev, na katere so ti akti naslovljeni. Investitorji v vzajemne sklade v nobenem primeru ne bi smeli biti subjekt takih aktov. Vse te zadeve so zato predmet te tožbe.

Ker so investitorji ugotovili, da so bile kršene njihove pravice in so bili oškodovani zaradi nezakonitega delovanja prvotožene stranke in posledično drugotožene stranke, slabe in nestrokovne zakonodaje, neopredeljenega nadzora Nadzornega sveta drugotožene stranke, neprimerne nadzora Državnega zbora in njegovega odbora, očitno neprimerne kadrovske sestave organov drugotožene stranke ipd., lahko prvotoženo in drugotoženo stranko samo tožijo za povračilo povzročene škode, ne morejo se pa pritožiti zoper njune akte.

Tožniki so sodišču posredovali fotokopije dokumentov (pogodb o odkupu investicijskih kuponov oz. o zamenjavi za delnice in prodajnih bonov), s katerimi so dokazali višino sredstev, vloženih v vzajemne sklade Proficija Dadas (PD). Tej vlogi prilagajo tudi primer pogodbe in pravil vzajemnih skladov PD, s katerimi izkazujejo, katere pogodbeno pridobljene pravice so imeli. Če bi skladi PD delovali nemoteno naprej, bi tožniki danes posedovali premoženje bistveno višje vrednosti, kot je zahtevana odškodnina.

DOKAZ: - kot doslej

Glede na navedeno tožeče stranke v celoti vztrajajo pri postavljenem zahtevku.

Grosuplje, dne 15. 07. 2004

██████████ in ostali